

**AT PROBLEMATIKA NA 53. ČESKO – SLOVENSKEJ
PSYCHOFARMAKOLOGICKEJ KONFERENCII**

(Jeseník, 5. – 9. január 2011)

Na tradičnej psychofarmakologickej konferencii v dňoch 5. – 9. 1. 2011 v Jeseníku bolo prezentovaných aj niekoľko prác s AT problematikou.

V sekcii antidepresíva, pod názvom: Farmakoterapia depresie naprieč diagnostickým spektrom, odznel aj referát M. Martinove, M. Martinove, ml., a O. Martinove z OLÚP Predná Hora – Antidepresíva pri závislostiach. V úvode prednášky bola zdôraznená aj skutočnosť, že depresívna porucha u závislých je neraz spochybňovaná, podceňovaná a prehliadaná. Aj pre nás praktikov (myslím tým adiktológov) vzniká dilema riadiť sa prísnyimi diagnostickými kritériami, alebo postupovať podľa aktuálnych a často naliehavých klinických symptómov a voliť liečbu, ktorá by mohla ťažkosti zmierňovať, až odstrániť. Niekedy je umenie toto všetko nielen vysvetliť, ale aj obhájiť voľbu antidepresívnej liečby (napríklad pre zdravotné poisťovne). Cieľom referátu nie je zdôvodniť potrebu či obsolentnosť podávania antidepresív v liečbe závislých s poruchami emotivity, ani posudzovať kritéria depresívnej poruchy v tejto skupine pacientov. V referáte interpretovali svoje vlastné 10-ročné skúsenosti a niekoľko kazuistík. Zaujímavé bolo vyhodnotenie dotazníkov o abstinencii po liečbe. Sledovali svojich odliečených pacientov tri roky po ukončení liečby. Pacientom poslali 6537 dotazníkov. Do zariadenia sa vrátilo 2269 vyplnených dotazníkov, čo je návratnosť 35 %. Z uvedenej tretiny dotazníkov abstinuje 1838 osôb. Je to 81 %. *(Poznámka autora. V roku 2005 sme v podobnom prieskume dotazníkmi vyplnenými pri osobnom kontakte na Psychiatrickom oddelení v Bojniciach zistili 80-percentnú abstinenciu po roku od ukončenia liečby.)* Táto prednáška bola vyžiadaná organizátormi konferencie. Bola to jediná prednáška z oblasti AT.

Vo výveskovej sekcii boli prezentované nasledujúce témy s AT problematikou.

Drástová a Krombholz z Psychiatrickej liečebne Praha-Bohnice mali prezentovaný klinický výskum II (psychózy a závislosť) prezentovali tému – Závislosti v starobe. Na gerontopsychiatrickom odd. sa s pacientmi s touto

problematikou stretávajú aj napriek tomu, že táto problematika v starobe nebyva až tak stredobodom pozornosti. Väčšinou sa o nich stará len praktický lekár. K psychiatrovi sa dostávajú až vtedy, keď ich závislosť predstavuje veľký medicínsky a sociálny problém. Seniori nie sú schopní podrobovať sa liečbe na režimovom protialkoholickom oddelení. Ani ich ambulatná liečba nie je úspešná. Pacienti majú viac somatických komplikácií. Zvyšuje sa u nich riziko interakcie alkoholu s liekmi, ktoré užívajú. Návykové látky, ktoré sú zneužívané v starobe majú negatívny vplyv na kognitívne funkcie. Viaceré látky, na ktoré vzniká závislosť, sú bežne seniorom predpisované. V závere sa cituje názor autorov, že v starobe sa vyskytuje najviac závislostí na alkohol, hypnotiká, benzodiazepíny a analgetiká. Ostatné látky sa vyskytujú v menšej miere.

Pokora, z oddelenia pre liečbu návykových chorôb z Psychiatrickej liečebne v Brne vo svojej práci pod názvom Preskripcia psychofarmák na odd. pre liečbu návykových chorôb uvádza, že podľa ich prieskumu z roku 2006 zistili, že 39,4 % chorých liečených na oddelení má okrem diagnózy závislosti od alkoholu aj inú psychiatrickú diagnózu. Podľa cenzu zo dňa 30. 9. 2008 zistili, že 46,9 % chorých, ktorí sa podrobili odvykacej liečbe, užívalo psychofarmaká. Z tohto súboru 69,5 % užívalo antidepresíva. Najčastejšie predpisovaným psychofarmakom, ale aj antidepresívom bol citalopram. 30,4 % pacientov užívalo neuroleptiká. Potom nasledovali trankvilizéry, nootropné látky a thymoprofylaktiká. Konštatuje sa, že pred 15 až 20 rokmi jediným ordinovaným liekom na oddelení pre liečbu závislosti bol disulfiram. Ďalej sa uvádza, že aj na oddelení pre liečbu závislostí treba venovať patričnú pozornosť aj komorbidite a zároveň aj farmakoterapii tejto komorbidity a dopad duálnej diagnózy na klinický obraz, priebeh a prognózu základného ochorenia závislosti. V závere sa uvádza, že si treba uvedomiť, že na oddelení pre liečbu závislostí už zďaleka nevystačíme iba s psychoterapiou, socioterapiou, resp. s antikreivingovou liečbou. Problém má aj svoje ekonomické dôsledky, preto na túto skutočnosť nemôžeme zabudnúť pri plánovaní nákladov na liečbu.

Žukov a kolektív v práci Riziko užívania energetických nápojov a alkoholu – forenzné súvislosti, uvádza, že takáto konzumácia má veľa zdravotných rizík, najmä u mladistvých. Podľa autorov problém v ČR nie je dostatočne riešený. Kombinácia alkoholu s kofeínom je veľmi nebezpečná a môže spôsobovať viaceré zdravotné komplikácie. Predovšetkým užívateľ nemá náhľad na vlastný stupeň opilosti. Nevie preto predpokladať, aké bude jeho správanie, lebo ho posudzuje podľa svojho správania v stave jednoduchej opilosti. Signály opilosti, ktoré jedinec pozná pri kombinácii alkoholu s energetickým nápojom, vníma ináč. Omnoho viac sa pri tejto kombinácii vyskytujú poruchy správania v zmysle asociálnych prejavov, agresívneho správania voči okoliu, riadenie motorového vozidla, sexuálne delikty, ale aj iné činy, než sa vyskytujú len pri jednoduchej opilosti. Častejšie sa pri tejto kombinácii vyskytujú kardiovaskulárne problémy ako sú palpitácie, poruchy rytmu srdca, synkopy s epizódami výpadku vedomia. Kombinácia alkoholu a energie

tického nápoja môže vyprovokovať aj epileptické záchvaty.

Šmoldasová a Kubínek prezentovali 10-ročné výsledky substitučnej liečby závislých od opiátov a opioidov v AT ambulancii Psychiatrickej kliniky FN v Olomouci. V ambulancii, nie tak intenzívne ako inde, sa realizuje metadónový program. Sedem rokov prebieha aj substitučná liečba buprenorfinom. Nie je to jediná činnosť ambulancie a preto substitučným programom prešlo za 10 rokov len 57 klientov. Dávka podávaného metadónu bola od 15 do 260 mg. Dávka buprenorfinu bola od 2 do 32 mg.

Pomykacz a Pekárová prezentovali svoj poster: O využití sociálnych sietí ako supervíziu v addiktológii.

Vo výveskovej sekcii v časti predklinický výskum boli prezentované práce, ktorými sa sledoval vplyv metamfetamínu a kokaínu na činnosť mozgu u laboratórnych potkanov.

Vršková a kol. prezentovala svoje skúsenosti, že opakovane podávanie modafinilu, ktorý bol schválený na liečbu narkolepsie a idiopatickej hypersomnie, zvyšuje psychostimulačný efekt u myší.

V prácach Vrajovej a kol. boli referované výsledky získané skúmaním účinku metamfetamínu na MNDA receptory v hypocampu mozgu v čase gestácie u potkanov.

Pometlová a kol. prezentovali svoje výsledky zo sledovania vplyvu metamfetamínu na anxiétu a pamäť. Ich výsledky nepreukázali výrazné zmeny pamäti, ale svedčia skôr o anxiogénnom pôsobení metamfetamínu laboratórnych potkanov.

Na konferencii tento rok bolo málo účastníkov zo Slovenska. Okrem referátu kolektívu autorov z Prednej Hory, zo Slovenska boli prezentované: V sekcii stretnutie s odborníkmi, v piatok 7. 1. 2011 odznela prednáška prof. Ježovej a kolektívu na tému: Úzkosť a stres. Vo výveskovej sekcii Harsányiová a Harsányi prezentovali prácu: Dlhá cesta detí s ADHD/ADD k správnej liečbe.

*MUDr. L. Frankovič
Psychiatrické oddelenie, NsP Prievidza
Nemocnica so sídlom v Bojniciach*